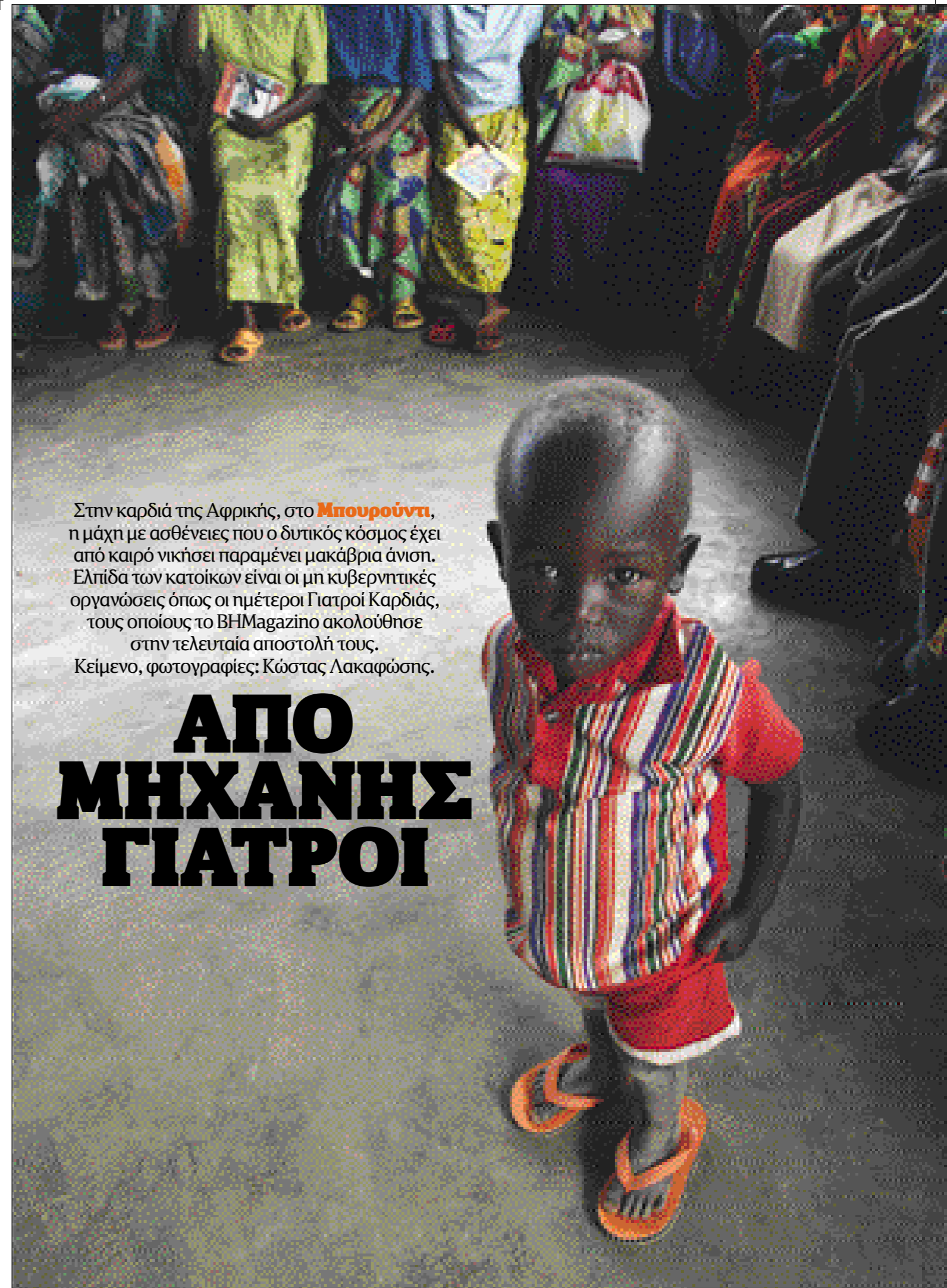

Ένα βουνό από άδεια σκευάσματα μαρτυρά την ημερήσια κατανάλωση φαρμάκων στο κινητό ιατρείο. Για τους κατοίκους η επίσκεψη των Γιατρών Καρδιάς αποτελεί μέγα γεγονός. Ο μικρός στη δεξιά σελίδα έχει φορέσει τα καλά του, δηλαδή τα πορτοκαλί σανδάλια του, λίγο προτού μάς συναντήσει.

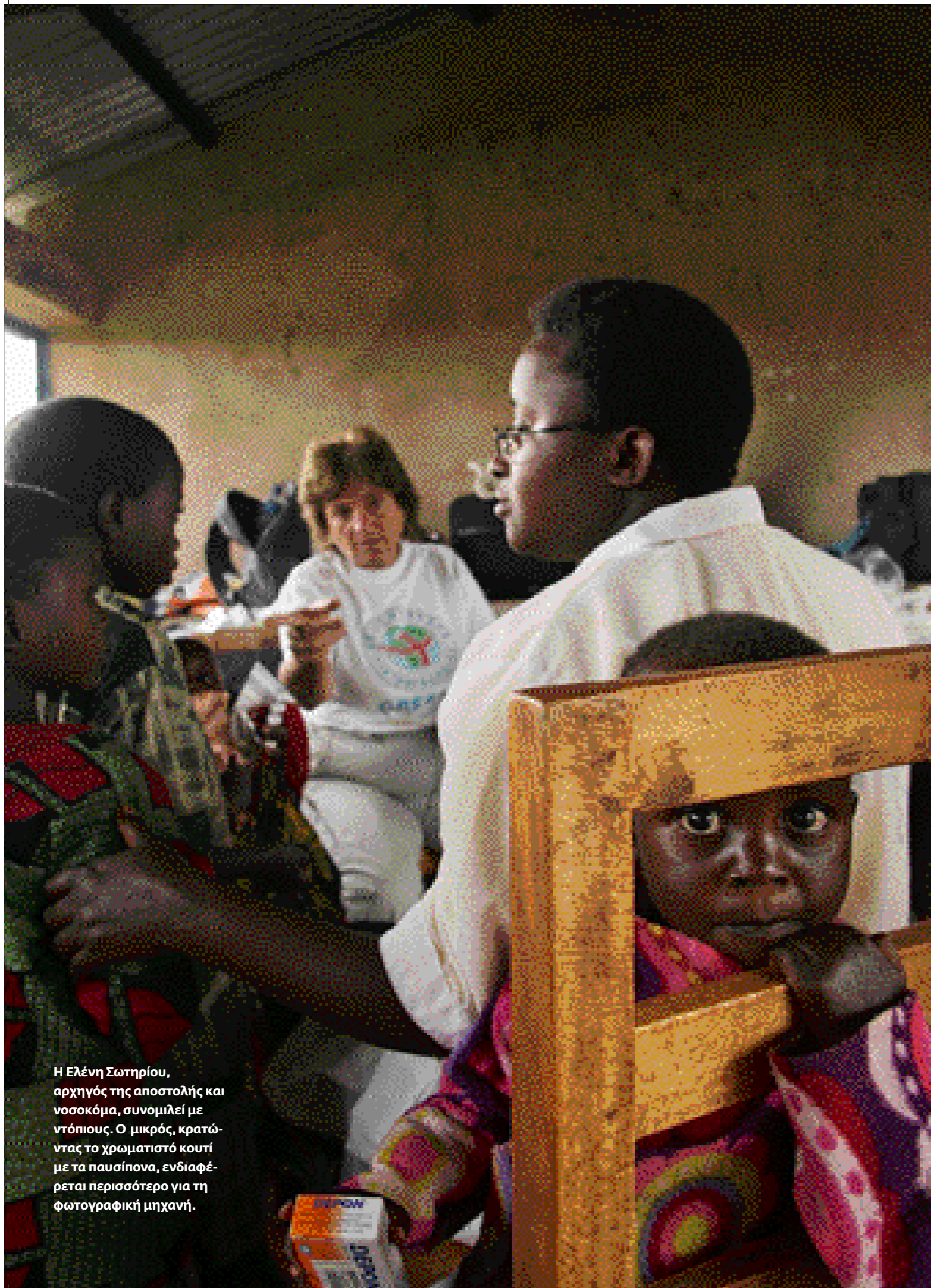

Στην καρδιά της Αφρικής, στο **Μπουρούντι**, η μάχη με ασθένειες που ο δυτικός κόσμος έχει από καιρό νικήσει παραμένει μακάβρια άνιση. Ελπίδα των κατοίκων είναι οι μη κυβερνητικές οργανώσεις όπως οι ημέτεροι Γιατροί Καρδιάς, τους οποίους το ΒΗMagazino ακολούθησε στην τελευταία αποστολή τους. Κείμενο, φωτογραφίες: Κώστας Λακαφώσης.

ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΗΣ ΓΙΑΤΡΟΙ

Μια ασθενής με συμπτώματα μη-νιγγίτιδας μεταφέρεται σε άσχημη κατάσταση από το χωριό της, τέσσερα χλμ. μακριά από το Κέντρο Υγείας του Καγιονγκόνζι. Το «ΕΚΑΒ της ζούγκλας» είναι ένα πλεχτό καλάθι σε σχήμα φορείου, που μεταφέρεται στην πλάτη εθελοντών.

Η Ελένη Σωτηρίου, αρχηγός της αποστολής και νοσοκόμα, συνομιλεί με ντόπιους. Ο μικρός, κρατώντας το χρωματιστό κουτί με τα παυσίπονα, ενδιαφέρεται περισσότερο για τη φωτογραφική μηχανή.

Τα φάρμακα για να σωθεί κάποιος από την ελονοσία, το κινίνο και η παρακεταμόλη, κοστίζουν περίπου 2.500 φράγκα Μπουρούντι, όμως οι πιο πολλοί που έρχονται εδώ δεν έχουν χρήματα για να το αγοράσουν» μας λέει η νοσοκόμα στο Κέντρο Υγείας στην Μπουτάγκα, κάπου στα βόρεια του Μπουρούντι κοντά στα σύνορα με την Τανζανία. Η νεαρή κοπέλα ξέρει ότι η ίδια τουλάχιστον ανήκει στους ελάχιστους τυχερούς: έχει μια δουλειά που της αφήνει έναν πολύ μικρό μισθό (περίπου 40-50 δολάρια τον μήνα), αλλά τουλάχιστον δεν κινδυνεύει να πεθάνει για 2.500 μπουρουτιανά φράγκα, δηλαδή κάτι λιγότερο από ενάμισι ευρώ... Η ελονοσία έχει νικηθεί επιστημονικά από τη δεκαετία του 1930 και όμως εξακολουθεί να σκοτώνει κάθε χρόνο σχεδόν 800.000 παιδιά κάτω των πέντε ετών στις χώρες της Κεντρικής Αφρικής.

Τη συγκεκριμένη ημέρα που γίνεται η παραπάνω συζήτηση, θα καταφέρουμε να επιστρέψουμε στο πρόχειρο νυχτερινό κατάλυμά μας με λίγο πιο ελαφριά τη συνείδηση του καλοζωϊσμένου πολίτη της Ευρώπης, αφού δεν έμεινε ούτε ένα άρρωστο παιδί στη Μπουτάγκα χωρίς φαρμακευτική αγωγή, ούτε μία τραυματία χωρίς φροντίδα. Και όλα αυτά όχι από κρατικές επιχορηγήσεις ούτε από διεθνή προγράμματα βοήθειας, αλλά αποκλειστικά από την αγνή και ανιδιοτελή αγάπη και προσφορά του απλού πολίτη της Ελλάδας.

Πώς μπορεί και συμβαίνει αυτό το μικρό θαύμα; Πώς είναι δυνατόν να βρισκόμαστε κάπου στα βόρεια της Κεντρικής Αφρικής, σε ένα χωριό που δεν το έχουν ούτε οι χάρτες και να παρακολουθούμε μια τεράστια ουρά ντόπιων να περιμένει μπροστά στο υπαίθριο ιατρείο που χρησιμοποιεί η πενταμελής ιατρική και παραϊατρική ομάδα των Γιατρών Καρδιάς; Η Ελένη Σωτηρίου, αρχηγός της αποστολής και κινητήριος δύναμη των Γιατρών Καρδιάς σε κάνει να αναρωτηθείς για αυτονόητες αξίες και αρχές. «Οι Γιατροί Καρδιάς είναι μια μικρή οργάνωση που αναγκα-

01 Στον καταυλισμό προσφύγων του Ρουάιγκε, έχουν μείνει μόνο ανάπηροι και γυναικόπαιδα. **02** Αν και επισήμως ο εμφύλιος έχει λήξει, η παρουσία αστυνομικών με Καλάσνικοφ μαρτυρά ότι η χώρα απέχει ακόμη από την πραγματική ειρήνη.

03 Στο ένα χέρι η σακούλα, στο άλλο η μικρή της κόρη που κοιτά απορημένη τον φακό.

στήκαμε να φτιάξουμε μαζί με μερικές οικογένειες φίλων μας από την Ελλάδα, προκειμένου να μπορούμε να διαχειριστούμε κάποια τυπικά ζητήματα όπως αποστολές, φορτωτικές κτλ.» μας λέει η κυρία Σωτηρίου. «Η μεγάλη διαφορά που έχει η δική μας οργάνωση σε σχέση με άλλες είναι ότι εμείς δεν παίρνουμε χρήματα. Δεν ζητάμε ενισχύσεις από τρίτους, δεν έχουμε εξάρτηση από κρατικά κονδύλια και ευρωπαϊκά προγράμματα, δεν διαχειριζόμαστε χρήματα κανενός, παρά μόνο τα δικά μας! Από τον κόσμο, από τον απλό Έλληνα, περιμένουμε μόνο προσφορές σε είδος. Ξέρετε, η προσφορά των απλών ανθρώπων από την Ελλάδα είναι συγκινητική... Ακόμη και ηλικιωμένοι, συνταξιούχοι και γενικά άνθρωποι που δυσκολεύονται να τα βγάλουν πέρα αγοράζουν από το υστέρημά τους τρία κουτιά ασπιρίνης και μας τα δίνουν για να τα στείλουμε. Μαζί με φάρμακα που μας στέλνουν εταιρείες και κάποιες φορείς, έχουμε καταφέρει να οργανώσουμε τακτικές αποστολές προς το Μπουρούντι και να στηρίζουμε πλέον ολόκληρη την επαρχία και τα απομακρυσμένα χωριά, αποκλειστικά και μόνο από τις δωρεές των ανθρώπων της Ελλάδας!».

Εάν οι μόνες αποδεκτές προσφορές είναι σε είδος, τι γίνεται με τα τρέχοντα έξοδα των ανθρώπων της αποστολής; «Ένα μέρος των εξόδων για τις μετακινήσεις και τη διατροφή μας το καλύπτει κάποιες φορές η κυβέρνηση της χώρας που επισκεπτόμαστε» μας λέει η Μαίρη Υψηλάντη, μέλος της αποστολής και υπεύθυνη για τη διαχείριση των διαθέσιμων εφοδίων. «Τα υπόλοιπα όμως, μαζί και τα αεροπορικά εισιτήρια, τα βάζουμε εμείς από την τσέπη μας. Δεν υπάρχει προϋπολογισμός και διαχείριση, ο καθένας πληρώνει τα έξοδά του». Ο σύζυγός της Παντελής Υψηλάντης, ο οποίος ως παλιός επιχειρηματίας χρησιμοποιεί πλέον την εμπειρία του για να προσφέρει διοικητική υποστήριξη στην ομάδα, συμπληρώνει: «Εμείς δουλεύουμε 40 χρόνια, έχουμε αποκατασταθεί και έχουμε εξασφαλίσει και τα παιδιά μας. Τώρα λοιπόν από το περίσσειμά μας, βάζουμε ό,τι μπορεί ο καθένας για να βοηθήσουμε τον συνάνθρωπό μας».

Σουδάν, Αιθιοπία, Γκάνα, Νίγηρας, Σιέρα Λεόνε, Ινδία, Μπανγκλαντές, όπου υπάρχει ανθρώπινος πόνος, οι Γιατροί Καρδιάς είναι εκεί. Συνήθως φτάνουν πρώτοι, κάνουν τη δουλειά τους αθόρυβα και φεύγουν, όπως έκαναν πρόσφατα και στις μεγάλες φωτιές της Πελοποννήσου. Ακόμη και σε >>

«Πέρυσι τα χωριά είχαν πληγεί από μια σπάνια επιδημία, μια μεταδοτική αρρώστια που χτύπησε περίπου 7.000 ανθρώπους στην περιοχή» μας λέει ο Μοϊσέ Μπουκούμι, κυβερνήτης της επαρχίας του Ρουγίτζι

εμπόλεμες συνθήκες, εκεί από όπου καμία ανθρωπιστική οργάνωση δεν τολμά να περάσει, εκείνοι προσπαθούν. «Είχαμε τεντώσει μια ελληνική σημαία στην οροφή του τζιπ για να φαίνεται από ψηλά και πηγαίναμε μέσα στις εκρήξεις μόνο εμείς, κανένας άλλος στον δρόμο, φορτωμένοι με φάρμακα για το νοσοκομείο. Σε τέτοιες περιπτώσεις δεν το πολυσκέφτεσαι, δεν υπάρχει λογική. Απλώς αποφασίζεις και ξεκινάς» θυμάται η Ελένη Σωτηρίου, από αυτήν και άλλες παρόμοιες ιστορίες αποκοτιάς αλλά και τύχης, στη Βαγδάτη του 2003. Ολα αυτά σε μια ανάπαυλα του εξαντλητικού εξαήμερου ταξιδιού στο Μπουρούντι, της τελευταίας από τις 43 αποστολές που έκαναν οι Γιατροί Καρδιάς μέσα στο 2007. Από τις 52 εβδομάδες του χρόνου, οι 43 αποστολές με μέσο όρο διάρκειας τις έξι ως οκτώ ημέρες είναι σχεδόν πλήρης απασχόληση για τα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αυτές. «Δεν μας υποχρεώνει κανείς, δική μας επιλογή είναι» λέει ο παθολόγος Γιάννης Σωτηρίου, σύζυγος της αρχηγού της αποστολής. «Ο καθένας μας αφιερώνει όσο περισσότερο χρόνο μπορεί, βοηθώντας με κάθε τρόπο, είτε για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είτε σε επισιτιστικές αποστολές».

Κάθε μέρα το κινητό ιατρείο της αποστολής στήνεται και σε ένα διαφορετικό μέρος της επαρχίας, τρεις ώρες μακριά από την πρωτεύουσα Μπουζουμπούρα. «Πέρυσι τα χωριά αυτά είχαν πληγεί από μια σπάνια επιδημία, μια μεταδοτική αρρώστια που χτύπησε περίπου 7.000 ανθρώπους στην περιοχή» μας λέει ο Μοϊσέ Μπουκούμι, κυβερνήτης της επαρχίας του Ρουγίτζι. «Οι Γιατροί Καρδιάς έμαθαν για το πρόβλημα και ήρθαν έτοιμοι με ισχυρά αντιβιοτικά. Σήμερα η επιδημία έχει σχεδόν εξαφανιστεί από την περιοχή μας. Για αυτό πρέπει να ευχαριστήσουμε την Ελλάδα που με την προσφορά της έσωσε τόσες ζωές». Κοινή γλώσσα επικοινωνίας μας με τους περισσότερους ντόπιους είναι τα γαλλικά, αφού μαζί με την τοπική διάλεκτο Κιρούντι είναι η δεύτερη επίσημη γλώσσα της χώρας και διδάσκεται στα σχολεία. Βελγική αποικία ως το 1962, το Μπουρούντι είναι μια ορεινή χώρα με ιδιαίτερα εύφορο έδαφος, αλλά με κανέναν άλλο φυσικό πόρο ή αγαθό που να μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στην οικονομία να ανακάμψει. Μετά τον αιματηρό εμφύλιο ανάμεσα στις φυλές των Χούτου και των Τούτσι (που ξεκίνησε το 1993 και τυπικά έληξε το 2006), η τοπική οικονομία είναι πλέον διαλυμένη και το κράτος χρεωκοπημένο. Μαζί με την Μποτσουάνα, το Μπουρούντι καταγράφεται στους διεθνείς

01 Στα απομακρυσμένα χωριά του Μπουρούντι, τα μοναδικά κανονικά κτίσματα είναι τα –ελάχιστα– κρατικά κτίρια που έχουν φτιαχτεί με τη βοήθεια της διεθνούς ανθρωπιστικής βοήθειας. **02** Οι περισσότεροι φτωχοί κάτοικοι ζουν στους τσίγκους, επάνω σε καλάμια, άχυρα και λάσπη. **03** Μοναδική διέξοδος από τη φτώχεια, μία θέση στον Στρατό ή στην Αστυνομία.

στατιστικούς πίνακες ως η φτωχότερη χώρα του κόσμου και ο μόνος λόγος που οι άνθρωποι δεν πεθαίνουν από την πείνα, είναι η δυνατότητά τους να καλλιεργήσουν μισό στρέμμα με φασόλια και καλαμπόκι, ίσα ίσα για να έχουν φαγητό στο πιάτο τους. Από εκεί και πέρα όμως τίποτα, καμία ελπίδα για το μέλλον. Ελονοσία, φυματίωση, λέπρα, AIDS καθώς και μια σειρά παράξενων αφρικανικών ασθενειών δημιουργούν θλιβερές στατιστικές παιδικής θνησιμότητας, ενώ ο μέσος προσδόκιμος όρος ζωής για τους κατοίκους δεν ξεπερνά τα 50 χρόνια.

Μόλις σφραγίζει η πόρτα του αεροπλάνου, επιστρέφουμε και πάλι πίσω στον δικό μας, προβλέψιμο και ασφαλή κόσμο με τα τόσο ασήμαντα προβλήματα της καθημερινότητας. Είναι μόλις λίγες ημέρες πριν από τα Χριστούγεννα και αυτό υπενθυμίζει ότι οι Γιατροί Καρδιάς θα μπορούσαν να ήταν στα σπίτια τους με τις οικογένειές τους αντί να ταξιδεύουν σε επικίνδυνες περιοχές που μαστιάζονται από μεταδοτικές και θανατηφόρες ασθένειες. Γιατί το κάνουν λοιπόν; Μήπως διεκδικούν χρήματα και επιχορηγήσεις; Σαφέστατα όχι, αφού ξένα χρήματα δεν περνούν από τα χέρια τους, αντιθέτως βάζουν και από την τσέπη τους για όλα τα προσωπικά τους έξοδα. Μήπως τα κάνουν όλα για τη δημοσιότητα και την προβολή; Ούτε και αυτό συμβαίνει, αφού οι δημόσιες εμφανίσεις των ανθρώπων αυτών, από το 1998 που ξεκίνησαν τις ανθρωπιστικές αποστολές ως και σήμερα, είναι ελάχιστες. Κανείς δεν αναζητεί τον φωτογραφικό φακό – ορισμένοι μάλιστα τον αποφεύγουν συστηματικά, όπως τον πέμπτο μέλος της αποστολής, η καταπληκτική Πίτσα Καλπακτσόγλου, επίκουρη καθηγήτρια παιδιατρικής στο πανεπιστήμιο, με μια λαμπρή επιστημονική πορεία στην έρευνα του ανοσοποιητικού συστήματος, που αν και στην ένατη (!) δεκαετία της ζωής της δεν έχει μόνο την ενέργεια της εφήβης, αλλά και τη σεμνότητα ντροπαλής μαθήτριάς. Τελικά μήπως έχουμε πονηρέψει περισσότερο από όσο πρέπει; Γιατί θα πρέπει τα πάντα να κρύβουν κάποιο κέρδος ή κάποιο όφελος; «Ολα αυτά τα παιδιά που είδαμε σήμερα και τους δώσαμε φάρμακα δεν θα είχαν καμία άλλη ελπίδα εδώ που ζουν αν δεν υπήρχε η προσφορά της Ελλάδας. Ακόμη και ένα παιδί να κοιμηθεί αυτό το βράδυ χωρίς να πονάει, αξίζει τον κόπο» μας είπε η Ελένη Σωτηρίου. Θυμόμαστε τη φράση της και δεν χρειάζεται να προσθέσουμε τίποτα άλλο. ●

* Για πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις των Γιατρών Καρδιάς, τηλ. 210 3317 288, www.heartdoctors.gr